A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2006. november 14.)

egy összefonódásnak a közös piaccal és az EGT-megállapodás működésével összeegyeztethetőnek való nyilvánításáról

(COMP/M.4180. sz. ügy – Gaz de France/Suez)

(az értesítés a C(2006) 5419. számú dokumentummal történt)

(Csak a francia nyelvű szöveg hiteles)

(2007/194/EK)

2006. november 14-én a Bizottság összefonódással kapcsolatos ügyben határozatot fogadott el a vállalatok közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet [1] *és különösen annak 8. cikke (2) bekezdése értelmében. A határozat teljes szövegének nem bizalmas jellegű, hiteles nyelvű változata a versenypolitikai főigazgatóság honlapján, az alábbi internetcímen található: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_fr.html*

A. A FELEK

(1) A GDF energiával foglalkozó vállalatcsoport, amely jelen van a gázellátás és az ahhoz kapcsolódó összes energiaszolgáltatási tevékenységben; tevékenysége révén jelen van a földgáz feltárásában, kitermelésében, szállításában, tárolásában, elosztásában és eladásában, elsősorban Franciaországban, de Belgiumban, Németországban, az Egyesült Királyságban, Luxemburgban, Magyarországon és Spanyolországban is. A Gaz de France Belgiumban a Centricával közösen gyakorolja az ellenőrzést az SPE [2] felett, amelyik tevékenysége révén megtalálható a belga elektromosáram- és földgázpiacon, valamint foglalkozik energiaellátási szolgáltatásokkal is.

(2) A Suez vállalatcsoport az iparban és a közüzemi szolgáltatások területén tevékenykedik. A vállalatcsoport szerkezeti felépítése a két tevékenységi kör, az energia és a környezetvédelem négy működési ágazatából tevődik össze. A Suez energiával foglalkozó főbb vállalkozásai az energiaszolgáltatási ágazatban az Electrabel (elektromos áram és gáz), a Distrigaz (gáz), a Fluxys (gázszállítás és -tárolás), az Elyo (2006 januárja óta a Suez Energy Servicesnek felel meg), a Fabricom, a GTI, az Axima és a Tractebel Engineering. A felek által rendelkezésre bocsátott tájékoztatás szerint, a Suez Energie Europe 27,5 %-os kisebbségi részesedéssel bír az Elia felett, amely a belga elektromos áramszolgáltató hálózat üzemeltetője.

B. ÜZEMELTETÉS

(3) A bejelentett művelet szerint a GDF magába olvasztaná a Suezt, amely megszűnne jogalanyként tovább létezni. Az összefonódásra vonatkozó javaslatot a két vállalatcsoport rendkívüli közgyűlésén minősített többségi szavazással történő elfogadásra terjesztik elő, és az említett javaslat nem teszi szükségessé nyilvános ajánlattétel meghirdetését a Suez részvényei vonatkozásában. A két vállalatcsoport igazgatótanácsai, a Suez részéről 2006. február 25-én és a GDF részéről 2006. február 26-án, külön-külön már elfogadták az összefonódásra vonatkozó javaslatot. Az összefonódás a részvények egyenként végrehajtott cseréje révén valósul meg.

(4) Az összefonódást csak akkor lehet végrehajtani, ha a francia parlament elfogadja a 2004. augusztus 9-i törvény módosítását, amelynek célja, hogy a francia állam 50 % alá csökkentse részesedését a GDF részvényei felett.

(5) Az említett meggondolások alapján, a bejelentett művelet az összefonódásokról szóló 139/2004/EK rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében összefonódásnak minősül.

C. VERSENYELEMZÉS

1. Az összefonódás révén a versennyel kapcsolatban felmerült problémák

(6) A Bizottság határozatában úgy véli, hogy az összefonódás négy ágazatban jelentősen akadályozná a versenyt: Belgiumban a földgázágazatban, Franciaországban a földgázágazatban, Belgiumban az elektromos áram ágazatában és Franciaországban a hőellátó ágazatban.

A földgázágazat Belgiumban

(7) Ami a földgázágazat helyzetét illeti Belgiumban, az alábbi piacokon vannak a tényleges versenyt gátló jelentős akadályok (az érintett ország nagyságával arányosan meghatározva) a H-gáz- és/vagy az L-gáz-ellátás vonatkozásában:

— az időközönként működő viszonteladók esetében, vagyis a „települések közötti”, „az elosztók hiánya esetén az elosztást végzők”, mint például az ECS (Electrabel Customer Solutions) és a belga földgázellátó piacra újonnan érkezett elosztók esetében, mint például az Essent és a Nuon),

[1] HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

[2] A GDF és a Centrica egyenként 50-50 %-kal rendelkezik egy holdingtársaság részvényei felett, amelyik 2005-ben megvásárolta az SPE részvényeinek 51 % -át. A GDF és a Centrica közösen gyakorolják az ellenőrzést az SPE felett. Az SPE korábbi tulajdonosai, az ALG és a Publilum egy másik holdingtársaság révén birtokolják az SPE részvényeinek 49 %-át, de nem gyakorolnak felette ellenőrzést.

— az ipari nagyfogyasztók esetében,

— az ipari és kereskedelmi kisfogyasztók esetében,

— a háztartási fogyasztók esetében. A határozat nem jelöli meg pontosan, hogy az említett piacok alatt nemzeti piacokat, vagy annál szűkebb területet kell érteni (a három régió: Brüsszel, Flandria és Vallónia különböző liberalizációs ütemtervet alkalmaz),

— a gázüzemű erőművek esetében.

A felek halmozott, nagyon magas piaci részesedéssel rendelkeznének, aminek következtében erőfölényre tennének szert az említett piacok mindegyikén.

(8) Az összefonódás kiszorítaná a legjobb pozícióban lévő történelmi üzemeltetőt. Ráadásul, egyetlen más vállalatcsoportnak nem állna módjában olyan szintű versenykényszert teremteni, mint a GDF-nek. Megállapítható, hogy a GDF jelentős piaci részesedése azokból az előnyökből származik, amelyek a szóban forgó vállalat kiváltságai és előnyei, és amelyekkel egyetlen új vetélytárs sem rendelkezik. Azon túlmenően, hogy egy nagy szomszédos ország történelmi üzemeltetőjéről van szó, mely a gázágazatban kiterjedt és változatos részesedéssel bír, és különös tekintettel a cseppfolyósított földgázra, a GDF Belgiumban a H-gáz-tárolást illetően elsőbbségi hozzáféréssel, valamint, Franciaországban, a belga határhoz közel a GDF az L-gáz tárolására szolgáló kapacitással rendelkezik, a GDF ezenkívül társtulajdonosa néhány, Belgiumon áthaladó gázvezetéknek, és közös ellenőrzést gyakorol néhány bemeneti pont felett, oly módon, hogy rendelkezik néhány bemeneti pont tárolási kapacitása felett. Ami például az L-gázt illeti, a belga piac néhány új versenytársa, mint például a Nuon és az Essent, csak a Suez és GDF segítségével tud gázhoz jutni, amelyeket hosszú távú szerződés köt a […] (*)-hoz, és […] fedezi ez utóbbi Belgiumba és Franciaországba irányuló teljes exportját.

(9) A határozat végül aláhúzza, hogy a piacra történő belépést akadályozó korlátokat emeltek, amelyek megerősítik a korábban említett piaci részesedés halmozódásából adódó horizontális irányú kihatást. Az említett akadályok a gázhoz történő hozzáférésre (az összefonódásban részt vevő feleknek a Belgiumba importált gáz legnagyobb részéhez van hozzáférésük és a hosszú távú importszerződések majdnem teljes mennyisége felett rendelkeznek), az infrastruktúrához való hozzáférésre (beleértve a feleknek a Fluxys, a hálózat üzemeltetője felett gyakorolt ellenőrzését, a tranzithálózatnak a Distrigaz által történő üzemeltetését, az elégtelen beérkező kapacitást, a hálózat túlterheltségét), a cseppfolyósított földgázra történő hozzáférésre (Belgiumban az egyetlen, Zeebruggében található terminál, amelyet a Fluxys LNG, a Suez leányvállalata üzemeltet), a Belgiumban található H-gáz-tárolókhoz történő hozzáférésre (a GDF által birtokolt francia tárolókapacitás a legjobb alternatív megoldás Belgium területén kívül), a minőségi követelmények meghatározására, valamint a zeebruggei terminálban a likviditás hiányára vonatkoznak. Amennyiben jelentős számú akadály már az összefonódás előtt létezett, az összefonódás azok közül néhány (mint például a gázvezetékek tulajdonjoga, valamint a kapacitás és a tárolás igénybevétele) megerősítéséhez hozzájárult.

A földgázágazat Franciaországban

(10) Ami Franciaország földgázágazatát illeti, a szóban forgó földrajzi piacok az ország öt, kiegyenlített zónára történő felosztásán alapulnak: az északi, a nyugati, a keleti, a déli és a délkeleti zóna. Az utolsóként említett zóna legfontosabb szállítási hálózatát a Total Infrastructure Gaz de France (TIGF) üzemelteti, amely a Total 100 %-os leányvállalata, a négy előbbi zóna hálózatát pedig a GDF Réseau transport (GRT gaz) üzemelteti, amely a GDF 100 %-os leányvállalata. A piaci elemző tanulmányok szerint, az öt kiegyensúlyozott zónára a verseny megkülönböztethető jellemzői vonatkoznak, amint azt a különböző zónák között meglévő túlterheltség is mutatja.

(11) Figyelembe véve az említett ötzónás földrajzi megosztást, a határozat a tényleges versenyre vonatkozó fontos akadályokra hívja fel a figyelmet a következő piacokat illetően:

— a H-gáz nagyfogyasztók ellátására szolgáló piaca, amelyek az északi, a nyugati és a déli zónában, valamint északon az L-gázt illetően fenntartották maguknak a jogot annak megválasztására, hogy melyik ellátótól szerzik be a gázt,

— a H-gáz kisfogyasztók ellátására szolgáló piaca, akik, az említett öt zónák mindegyikében, valamint északi zónában az L-gázt illetően fenntartották maguknak a jogot annak megválasztására, hogy melyik ellátótól szerzik be a gázt,

— a H-gáz helyi elosztóvállalatokat ellátó piaca, amelyek az északi, a keleti, valamint északi zónában az L-gázt illetően fenntartották maguknak a jogot annak megválasztására, hogy melyik ellátótól vásárolnak,

— a H-gáz háztartási fogyasztókat ellátó piaca 2007. július elsejétől az öt földrajzi zóna mindegyikében, valamint az L-gázt illetően az északi zónában. Az említett piacok bizonyos számú hónap elteltéig potenciálisak maradnak. Mindazonáltal, az új vállalkozás létrehozása és annak eredményeként a Suez eltűnése a piacról ([1]) mint a GDF versenytársa, azt vonná maga után, hogy az egyéb potenciális versenytársakat elbátortalanítaná a piacon való megjelenéstől és megerősítené azokat a már meglévő akadályokat, amelyek nehezítik a belépést a piacra,

(*) E dokumentum bizonyos részét törölték bizalmas információk közlésének elkerülése érdekében; a törölt részek kapcsos zárójelben találhatók és csillaggal vannak jelölve.

([1]) A Suez vállalatcsoport (a Distrigaz révén) már jelentős erőpozíciót alakított ki magának a gázellátók ipari nagyfogyasztóinak körében, és mint franciaországi vízellátó (a Lyonnaise des eaux révén) már több millió háztartási fogyasztóval áll kapcsolatban, és ez utóbbi szolgáltató, a háztartási fogyasztók piacának 2007. július elsejei megnyitása után a legkedvezőbb helyzetben lesz a GDF-fel való versenyben.

— a H-gáz gázüzemű villamos erőműveket ellátó piaca az északi és keleti zónában, valamint az L-gáz az északi zónában. Az említett piacok potenciálisak ([1]) maradnak, de tekintettel arra, hogy a következő években hasonló erőműveket helyeznek üzembe, az összefonódás azzal az eredménnyel járhat, hogy megszűnik a GDF legkedvezőbb helyzetben lévő versenytársa.

A GDF mindenezeken a piacokon erőfölénnyel rendelkezik. A Suez (Distrigaz) eltűnése a piacról mindenképpen megerősíti az uralkodó piaci szereplő helyzetét azáltal, hogy az eltávolítja egyik legjobb helyzetben lévő és legerősebb versenytársát.

(12) Belgiumhoz hasonlóan, a határozat ismerteti, hogy a gázhoz és az infrastruktúrához való hozzáférésre vonatkozó, a piacon való megjelenést nehezítő akadályok milyen módon erősítik meg az összefonódás horizontális irányú kihatását. Ami a gázhoz való hozzáférést illeti, az összefonódásban érdekelt feleknek hozzáférésük van a Franciaországba importált gáz döntő mennyiségéhez, és majdnem minden hosszú távú szerződés fölött rendelkeznek. Ami a gáz-infrastruktúrát illeti, ezek majdnem teljes egésze a GDF birtokában van vagy közvetlen módon, vagy a 100 %-os tulajdonban lévő GRT gaz közvetítése révén (kivéve azokat, amelyek a délnyugati zónában találhatók és a Total üzemelésében állnak).

A villamosenergia-ágazat Belgiumban

(13) A határozat a következő piacokon, a tényleges versenyt gátló fontos akadályokra vonatkozik:

— az áramtermelés és az elektromos áram nagybani eladása a belga nemzeti piacon: az összefonódásnak köszönhetően, az Electrabel (Suez), Belgium történelmi elektromos energiaellátója beolvasztja legfontosabb versenytársát, amelynek erőművei az ajánlati görbe középértékein és annál magasabban ([2]) helyezkednek el; az említettek még inkább megerősítik az összefonódásban részt vevő vállalkozás arra vonatkozó lehetőségét, hogy Belgiumban meghatározzák az elektromos áram nagybani piaci árát,

— a kiegyenlítő áram- és kiegészítő szolgáltatások nemzeti piaca, ahol az összefonódás következtében összeolvad a szóban forgó szolgáltatások legnagyobb részét nyújtó két egyedüli vállalat az Eliával, a szállítási hálózat üzemeltetőjével,

— az elektromos áram ipari és kereskedelmi nagyfogyasztóinak (> 70 kV) nemzeti piaca, ahol az Electrabel (Suez)-en kívül, csak az RWE és EDF van aktívan jelen, az (SPE (GDF) nemrég kezdte meg működését); az említett piacon, az Electrabel (Suez) jelenlegi erőfölénye még inkább megerősödött, mivel két, jó pozícióban lévő versenytársa közül az egyik (az SPE (GDF) és az EDF) eltűnik a piacról,

— a kis ipari és kereskedelmi fogyasztók (< 70 kV) elektromosenergia-ellátó nemzeti piaca, ahol az SPE (GDF) piaci részesedése megerősíti a Suez már jelenleg is erőfölénnyel rendelkező helyzetét,

— a háztartási fogyasztók elektromos energiával történő ellátása, akik megválaszthatják energiaellátójukat, az a piac, ahol a felek birtokolnák és megerősítenék erőfölényben lévő helyzetüket, mind a regionális, mind a nemzeti elhelyezkedés alapján a szóban forgó földrajzi piacon.

(14) Az összefonódás horizontális irányú kihatásán kívül, a határozat rámutat az említett művelet bizonyos függőleges irányú kihatására, amelyek megerősítik a Suez erőfölényben lévő helyzetét az elektromos energia piacán Belgiumban.

(15) Mivel a gáz olyan nyersanyag, amelyet az elektromos áram előállítására használnak, a határozat rámutat, hogy a feleknek lehetőségük van és érdekükben áll a gáz árának, különösen a gázüzemű erőművek változó igényű gázellátása költségeinek emelése.

(16) A határozat ezenkívül aláhúzza, hogy a felek részletesen ismerni fogják versenytársaik legjelentősebb gázüzemű erőműveinek költségeit, következésképpen árpolitikájukat és termelési politikájukat.

(17) Mivel maguk a felek az ELIA legjelentősebb energiaellátói a kiegyenlítő áram- és kiegészítő szolgáltatások terén, a határozat rámutat, a feleknek lehetőségük van arra és érdekükben áll, hogy emeljék a kiegyenlítő áram és kiegészítő szolgáltatások költségeit a versenytársak számára.

(18) A határozat szerint, a negyedik, aggodalomra okot adó tény a terv függőleges irányú kihatása szempontjából az, hogy a Suez egyetlen olyan versenytársa tűnik el a piacról, amelynek módjában áll a kis vállalkozásoknak és a háztartási fogyasztóknak kettős (gáz és elektromos áram) ellátására vonatkozó ajánlattal szolgálni.

(19) A határozat ismerteti, hogy a piacon való megjelenés jelentős akadályai i. az elektromos áram előállítási kapacitásának hozzáférése terén; ii. a zöld bizonyítványok beszerzése és a CHP (kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés) terén; iii. az elektromos áram nem folyékony állapotú kereskedelme; és iv. a szállítási és elosztási infrastruktúra terén, miért erősítik az összefonódás horizontális hatásait.

Távfűtési hálózatok Franciaországban

(20) Számos, a két fél által biztosított, „energiához kapcsolódó szolgáltatás" közül, egyikük esetében az összefonódás problémát okoz a versenyt illetően: ez a városi közszolgáltatási távfűtési hálózatok („réseau de chaleur") üzemeltetési igazgatás hatásköre átruházásának nemzetiként meghatározott piaca Franciaországban.

([1]) E határozat meghozatalának időpontjában, a GDF üzemelteti az egyetlen gázüzemű erőművet Franciaországban, és szállítja a szükséges gázt az üzemeltetéshez.

([2]) A versenypiacon az elektromos áram árát az az erőmű állapítja meg, amely egy adott időpontban az elektromos energiát a legmagasabb határköltséggel állítja elő, tehát az az energiaszolgáltató, amelyik az ajánlati görbe legmagasabb pontján helyezkedik el (amit az elektromos ágazatban gyakran hívnak „érdemi görbének").

(21) A helyi önkormányzatok hosszú távú (12 évtől 24 évig tartó) szerződéseket kötnek a távfűtési hálózatok üzemeltetésére ajánlattételi szerződések útján, amiben, a gyakorlat szerint, csak néhány, arra specializálódott francia vállalat vesz részt. A következő energiaszolgáltatókról van szó: a Dalkia (Veolia vállalatcsoport), SES-Elyo (Suez vállalatcsoport), Soccram (Thion vállalatcsoport) és a Cogac (Cofathec-Coriance, GDF vállalatcsoport). A Cogac (GDF vállalatcsoport) a Soccram (Thion vállalatcsoport) részvényeinek jelentős részével rendelkezik, és minden valószínűséggel közös irányítást gyakorol az utóbbi vállalat felett.

(22) Az összefonódás eredményeként, a felek a piac legjelentősebb szereplőivé válnak. A Cogac (GDF vállalatcsoport), amely eddig a partizán szerepét töltötte be a piacon, összefonódás révén, ezentúl megszűnik, ami a koordináció hiányát jelzi a piacon.

(23) Ráadásul a GDF pozíciója, mint az erőfölénnyel rendelkező általános gázellátó mindazon piaci szereplők számára, amelyek a franciaországi távfűtési hálózatok üzemeltetésére kiírt ajánlati felhíváson részt vesznek, további tényezőt jelent, amely csökkenti a verseny nyomását az említett piacon.

2. **A felek által felajánlott kötelezettségvállalások**

(24) A Bizottság által felvázolt, a versenyt érintő problémák megoldása érdekében a felek 2006. szeptember 20-án benyújtották kötelezettségvállalásaikat.

(25) A piaci szereplők által benyújtott és a Bizottság által megvizsgált válaszok túlnyomó többségükben azt mutatták, hogy az említett kötelezettségvállalások nem elegendőek az összefonódás által okozott, a versenyt érintő problémák megoldására.

(26) Miután a Bizottság tájékoztatta a feleket a piaci szereplőkkel történt megbeszélés eredményéről, azok 2006. október 13-án módosították kezdeti kötelezettségvállalásaikat.

A 2006. október 13-i kötelezettségvállalások

(27) A felek által benyújtott kötelezettségvállalások öt fő elemből állnak:

— a Suez vállalatcsoport részvételének megszűnése a Distrigazban. Az összefonódással létrejött vállalkozás ebben az összefüggésben kérheti, hogy erőművei és az ECS fogyasztói számára a gázenergiát a Distrigaz szolgáltassa. Az említett energiamennyiségek nagyságát korlátozzák és az idővel csökken, a mennyiség legnagyobb részét illetően, az idevonatkozó szerződések leghosszabb időtartama […] * év lenne (a Distrigaz megszűnésének dátumától számítva),

— a Gaz de France megszünteti 25,5 %-os részesedését az SPE-ben,

— a felek lemondanak minden – törvényes és tényleges – ellenőrzési jogukról a Fluxys s.a.-ra vonatkozón, amely a működési tevékenységek átszervezése után az egyetlen üzemeltetője lesz Belgium minden szabályozott gázinfrastruktúrájának (szállítóhálózat, szállítás, a zeebruggei cseppfolyósítottföldgáz-terminál). Ebben az összefüggésben, a Fluxys s.a. irányítóbizottsága kizárólagos módon dönthet a szabályozott gázinfrastruktúrára vonatkozó általános beruházási tervekről, mivel a feleknek nem lesz joguk az ellenőrzésre,

— Belgiumban és Franciaországban a gázinfrastruktúrára vonatkozó kiegészítő intézkedéssorozat,

— a Cofathec Coriance, valamint a Cofathec Service távfűtési hálózatának megszűnése, a Cofathec Coriance-nak a Climespace-beli és a SESAS-beli részvétele kivételével.

A kötelezettségvállalások értékelése a Bizottság által

(28) A vizsgálat keretében már korábban szerzett információk értékelésére alapozva, elsősorban a piaci szereplőkkel korábban folytatott megbeszélések alapján, a Bizottság úgy véli, hogy a 2006. október 13-án, a felek által benyújtott kötelezettségvállalások a Bizottság részére lehetővé teszik annak egyértelmű megállapítását, miszerint, anélkül hogy a piac megvizsgálására újból szükség lenne, az említett kötelezettségvállalások elegendőek a fent említett bejelentett műveletet érintő, a versenyre vonatkozó problémák megoldására, ami elsősorban a következő okok miatt érvényes úgy Belgiumra, mint Franciaországra:

— a Distrigaz megszűnése, a GDF részvételének megszűnése az SPE-ben, a Cofathec Coriance, valamint a Cofathec Service távfűtési hálózatának megszűnése megakadályozzák az átfedéseket a felek között a piacokon, ahol a felek versennyel kapcsolatos problémákat okoznának. Az említett vállalások megoldással szolgálnak a vertikális irányú kizárással kapcsolatos problémákra a gáz és az elektromos áram piacai között,

— a Fluxys s.a. feletti ellenőrzés elvesztése, valamint a belgiumi és franciaországi gázinfrastruktúrákra vonatkozó korrekciós intézkedések elégségesek ahhoz, hogy olyan mértékben csökkentsék az akadályokat, hogy a tényleges verseny kialakulása lehetővé váljon.

D. **VÉGKÖVETKEZTETÉSEK**

(29) A bejelentés szerinti összefonódás számos piacon jelentős módon akadályozná a versenyt. A 2006. október 13-án a felek által javasolt módosított vállalások elegendőek ahhoz, hogy megszüntessék a versennyel kapcsolatos, megállapított problémákat. Ezért a határozat megállapítja, hogy azzal a kikötéssel, hogy a felek tiszteletben tartják a 2006. október 13-án javasolt, majd 2006. november 6-án megismételt kötelezettségvállalásaikat, az összefonódás a közös piaccal összeegyeztethető.

(30) A Bizottság e határozata megállapítja, hogy a bejelentett művelet a közös piaccal és az EGT-megállapodás működésével az összefonódás-ellenőrzési rendelet 8. cikke (2) bekezdése értelmében összeegyeztethető.